

Dansk aflevering #1

I skal lave en skriftlig aflevering – Læs hele dette papir igennem FØR du går i gang! Alle tekster I skal bruge er i kompendiet 'Genrer & Litteratur' som I finder på Elevplan og på hjemmesiden (www.euxdansk.weebly.com)

I har timerne i næste uge (uge 38) + timerne onsdag i ugen efter (uge 39) til at arbejde med opgaven. Resten er hjemmearbejde.

Opgavens omdrejningspunkt er:

- En novelle: Kærlighed ved sidste blik af Svend Aage Madsen
- En artikel: Ødelægger Internettet vores evne til at være til stede i nuet fra Kristeligt Dagblad

OPGAVE 1:

Læs teksten om 'genrer'. I finder den på elevplan og på hjemmesiden.

OPGAVE 2a:

Læs novellen Kærlighed ved sidste blik

OPGAVE 3a:

Læs artiklen Ødelægger Internettet vores evne til at være til stede i nuet

OPGAVE 2b:

Lav en analyse af novellen, hvor du bl.a. kommer omkring følgende:

- Resume af historien.
- Hvilken genre er der tale om og hvordan kan man se det?
- Personkarakteristik (indre + ydre) af Michelle
- Motiv (de som teksten handler om)
- Tema (de temaer der er i teksten fx teknologi, kærlighed, venskab osv.)
- Budskab - Hvad er det Svend Aage Madsen prøver at fortælle os?

OPGAVE 3b:

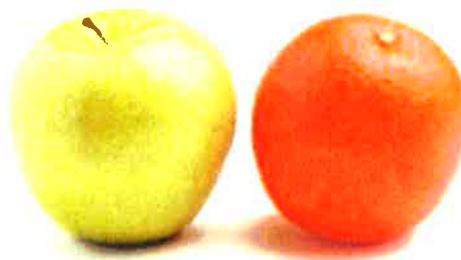
- Giv et resume af artiklen
- Analyser artiklen kort ud fra Cicero's retoriske pentagram
- Hvad argumenteres der overordnet for i teksten? Og hvordan...?
- Er du enig i artiklens påstand? Hvorfor/hvorfor ikke?

OPGAVE 4:

Sammenlign novellen og artiklen (komparativ analyse)

Hvad har de til fælles

Hvad er din holdning til at Internettet - og særligt tilstedeværelse på sociale medier – fylder mere og mere i folks hverdag?

KRAV TIL OPGAVEN

Opgaven skal laves som et sammenhængende tekst – Dvs. INGEN opremsninger eller punktopstillinger.

Prøv så vidt muligt at få afsnittene/besvarelsen af opgaverne til at hænge naturligt sammen.

- Opgaven forventes at have et omfang på ca 3 sider
- I skal bruge skriftstørrelse 11 og
- En linjeafstand på 1.15/1,5
- Giv jeres opgave en overskrift
- Husk at læse korrektur før I afleverer.

Opgaven afleveres torsdag den 24/9.

God Arbejdslyst!
Anders

**DET HANDLER
OM DRØMME**

Månedens forfatter tager i 2013 udgangspunkt i én af læsernes drømme. Du kan være med til at inspirere forfatterne. Se, hvordan du gør, på side 62.

Til højre kan du læse den drøm, Svend Åge Madsen denne måned har valgt. Og herunder kan du få et kig ind i andre læseseres drømmeverden.

KÆRLIGHED VED SIDSTE BLIK

På mange måder var hendes liv perfekt. *Øjeblikket var perfekt.* Havde det ikke lige været for det fordømte **VIDEOKAMERA**

AF SVEND ÅGE MADSEN /

ILLUSTRATION JAN OKSBØL CALLESEN

Jeg har længe drømt om en tur, der har budget mio takke. Andre gange en decideret mission, hvor jeg skal få fat i fx nøgler for at løse gåder og til sidst vinde over de onde. Når jeg vågner, er jeg helt udmattet og kan ikke overskue hverdagen, da jeg har brugt hele natten på at være en helt.

Jeg har længe drømt om en person, der hedder det samme

af 1999, side 1

Jeg har en fantastisk tilværelse, videre- sendte hun. 'Her er vi, som I ser, havnet ved en kæmpe stor lagune. Jeg vil nu forsøge at forcere de flere hundrede meter løs sand for at kæmpe mig frem til vandkanten'.

Mens hun sled sig igennem sandet, trøstede hun sig med, at billederne af hendes fødder, der skridt for skridt sank dybt ned i det lysebrune, storkornede sand, ville tage sig godt ud for vennerne. De kunne, for hvert møjsommeligt skridt, følge hendes strabadser. Det blev en suggestiv sekvens, der nok måtte forkortes senere, for anstrengelserne ville virkelig være ulidelige i deres fulde omfang. Til belønning efterfulgt af et smukt blik ud over de kølende bølger med de varierende vige, banker og indsøer.

Vandet var faktisk koldt, når man tog i betragtning, at dette var det sydligste Europa. Et smukt billede af sandalerne og fodaftrykene, der uden tøven førte videre ud i vandet. Uden tøven, fordi det ville se latterligt ud, hvis hun måtte stå og trippe for at overvinde ubehaget ved det kolde vand. Elegant visning af hendes sidste fodaftryk i det tørre sand, som et øjeblik efter blev overskyldet af en bølge og udsløttet.

Hun lå og lod solen tørre sig efter at have ba-

det, så meget som kameraet tillod. Der stod ganske vist, at det var vandtæt, men hun ville alligevel ikke risikere noget. I sit stille sind gyste hun ved tanken. At spolere denne kæmpeoplevelse, fordi et skvæt vand ødelagde kameraet.

Det lille gys kom selvfølgelig ikke med på optagelserne. Men hun indså, at det hørte med. Hun ønskede ikke at lyve for venner og andre vidner, der tilfældigt kom ind på hendes rapport. Hudløst ærlig, det havde altid været hendes kendetegn. Sikrede sig dog, at håret dækkede arret i panden. Det var ikke vanskeligt at fremkalde et tydeligere gys, som hun optog, idet hun forklarede den uhyggelige tanke, der havde fremkaldt det. Som afslutning lavede hun en dvælende panorering hen over det pragtfulde landskab. Som ville være gået tabt, hvis kameraet virkelig havde svigtet.

I bussen dannede hun sig et diskret overblik over sine medrejsende. Uden at gå tæt på nogen af dem, ingen skulle føle sig udleverede. Det var sidste dag, de var sammen, nogle skulle fortsætte, hun skulle hjem, når dagen var forbi. Hun regnede med at afslutte med en slags opsummering af turen.

To par ældre mennesker. Will you still need

Netop som hun havde formuleret dette indfald og beriget vennerne med det, indså hun, at *det rummede en risiko*. Måske var John-Paul typen, der kunne finde på at søge på sine medrejsende

... og det er faktisk
et kærligt spørgsmål
skal der et tegn på
hjemme? Jeg overvejer
at få den tatovering.
En ægte Amer-
gerplade.

Jeg drømmer ofte, at jeg er min kæreste utro, og hver eneste gang ringer jeg til hende, grædende, og beder om tilgivelse. Men forleden nat drømte jeg til min forbavselse, at jeg gjorde modstand og smed mod al forventning min affære ud af mit værelse. Siden da har jeg haft mere tiltro til mig selv.

Jeg drømmer tit, at jeg ser ned på min forlovede i Helmand, der tager sin ni-millimeterpistol, går hen og skyder sine kolleger, sin kaptajn og dernæst sig selv. I drømmen råber og skriger jeg på ham, men han hører mig aldrig. I drømmen bliver jeg også altid hængende og ser ham ligge og dø, og så ved jeg, at jeg ikke har gjort det godt nok som soldaterkæreste. Det er to år siden, han kom hjem fra holdet med verdens værste kolleger ...

... og det er faktisk
et kærligt spørgsmål
skal der et tegn på
hjemme? Jeg overvejer
at få den tatovering.
En ægte Amer-
gerplade.

me, will you still feed me, when I'm sixty four? nynnede hun diskret som underlægning. Det kunne ikke genere nogen. Allerede da hun var teenager, kunne hun samtlige Beatles' sange udenad. Ingen tvivl om, hvor hun havde det fra. Når hendes mor kaldte på hende eller talte til hende, sagde hun aldrig hendes navn, men sang det: Mi-chelle. Eller de fleste gange: Michelle ma belle. En overgang troede hun faktisk, at det hele var hendes navn.

Hun forklarede det omhyggeligt. nogle af dem, der fulgte hende, havde ikke hørt historien før. 'Som lille præsenterer jeg mig flere gange som Michelle MaBelle Berg. Og forstod ikke, hvorfor folk grinede af mig'.

Langt de fleste på turen var midaldrende. Mange af dem single og ensomme, så vidt hun kunne bedømme. Where do they all come from? All the lonely people. En del af dem havde ikke engang optageudstyr med. Formodentlig havde de ikke nogen at dele oplevelser med.

Kun enkelte omkring hendes alder. En fyr, lyst optimisthår - udtrykket poppede op i hende, idet kameraet gled hen over ham, det føltes, som om hendes venner trak det ud af hende - optimisthår, veltrænet. Ved første blik fik hun en fornemmelse af at have mødt ham før. Men ude af stand til at føre forbindelsen noget sted hen. Måske havde hun bare set ham på internet-hinden. Utroligt mange hun havde mødt, i den periode hvor hun så tv næsten hele tiden. Indtil hun begyndte at blive aktiv, fandt sig selv.

Da hun på hotelværelset gennemså optagelserne, opdagede hun, at mikrofonen ikke alene havde opfanget hans navn, men også hans fødselsår, da han nævnte det til en af de andre. John-Paul, midt i tyverne, næsten præcis jævnaldrende med hende. Hvis han ikke havde været sammen med en pige, smilende rundhovedet brunette, ville Michelle ikke have noget imod at kunne sende et par billeder hjem til vidnerne: John-Paul og hun selv, arm i arm.

Netop som hun havde formuleret dette indfald og beriget vennerne med det, indså hun, at det rummede en risiko. Måske var John-Paul typen, der kunne finde på at søge på sine med-

rejsende. Sådan at han på den måde kunne ramle ind i oplysningen om hendes drømme om at flette fingre med ham. Tanken fik hendes kinder til at blegne.

For i næste øjeblik indså hun, at det måske ikke bare var en risiko, men en chance. Måske greb han et vink. Søgte kontakt med hende. Ved denne tanke blussede hendes kinder, så det ikke kunne skjules for kameraet. Hvad måtte han tænke om hende? Hvis han så det.

Ved frokostbordet i det fri underholdt en af de ældgamle, hvidt skæg og kort hvidt hår, hele forsamlingen. Noget om en rejse engang i hans ungdom. Indrømmede straks, at det var fra en tid, hvor man ikke lavede optagelser, højst sendte et postkort. Derfor kunne han ikke dokumentere de dramatiske og morsomme oplevelser, som han diskede op med.

Michelle tvivlede på troværdigheden af det fortalte. Ikke fordi manden virkede specielt løgnagtig. Men hvem kan, uden billeder og andre optagelser, erindre noget, man oplevede for mere end et halvt århundrede siden? I takt med at hun hobe de så mange dokumenterede oplevelser sammen, måtte hun indse, hvor svag og upålidelig hukommelsen var. Mere og mere forsvandt for hende, hvis hun ikke havde adgang til sine optagelser.

Ikke som hendes mor, der hævdede at have en dobbelthukommelse. Som gjorde, at hun levede både i de omgivelser, som de andre også så, og så i en anden tilværelse, hvor hun var sammen med manden, hun altid havde elsket, manden, hun ellers var blevet skilt fra på grund af bedrag.

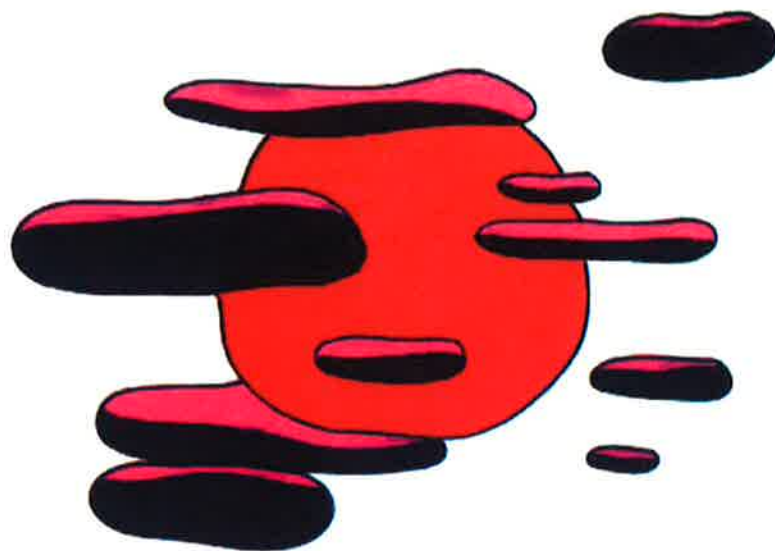
I stedet for at lytte til den fantasifulde fortæller Interesserede Michelle sig for måltidet. Det bestod af en række enkle, lokale egnsretter, fik de at vide. Selv om der var et par af tilbuddene, der nærmest bød hende imod, måtte hun smage på hver eneste for at kunne kommentere det og fastholde sammensætningen for eftertiden. Og selvfølgelig til glæde for dem, der fulgte hende.

Om eftermiddagen besøgte de en mindre by. I farten nåede hun ikke at opfatte navnet, men trøstede sig med, at kameraet måtte have fan-

... og i den anden ende, hvilket resulterer i, at jeg har svært ved at kommunikere med dem omkring mig og holde balancen. I virkeligheden har jeg læsebriller, men jeg bruger dem aldrig. Et tegn fra guderne?

Har haft mareridt hver nat i to år og altid samme forløb. Jeg bliver jagtet udenfor, der er vand omkring mig. Ved ikke, hvad der jager mig, men jeg skal et sted hen. Er ikke sikker på hvor, men jeg ender altid i store bygninger/stalde, hvor jeg skal redde familie eller dyr og forsvare mig mod aggressive hunde/ulve. Der udbryder ofte brand, og så vågner jeg. Hjælp!

Jeg har ofte drømt, at der kom en forfærdelig flodbølge og skyllede alt væk. Jeg kunne aldrig gøre noget. Men drømmen ændrer sig med årene, bølgen er blevet mindre, den truer ikke længere verden eller mig. Jeg har endda drømt, at jeg kunne løbe langs stranden, hvor bølgen stod som en mur ved siden af mig, gnistrende klar og turkishblå – jeg lod hånden løbe over

get alt, derfor også byskiltet. Da hun gik alene i en af de små gyder, traf hun en lille dreng, hulede kinder og et forgræmmet blik i de store, tristemørke øjne. Hun tilkastede ham en mønt. I skyndingen måtte hun have regnet forkert, usikker på kursen og de fremmede mønter. Sådan at hun i stedet for et par kroner snarere havde givet ham tyve, indså hun til sin ærgrelse. Indtil hun oplevede drengens reaktion. Han kastede sig på knæ og kyssede hendes sandal. Måske havde hun forvandet hans liv, i hvert fald for en tid. En optagelse, hun var så begejstret for, at det rigeligt var de små tyve kroner værd. Hun var lige ved at gentage spøgen, bange for at have mistet noget af drengens taknemmelighed, der i den grad overrumplede hende. Men hun følte sig ikke rigtig tryk ved, hvad en så overvældende godhed kunne føre med sig.

Til aften, det sidste fællesmåltid før gruppen skulle deles, kom hun til at sidde skråt over for John-Paul. Brunetten var ikke ved hans side. Hvad enten de var blevet uvenner eller slet ikke hørte sammen. Over bordet udvekslede de et blik, måske næsten et smil, som Michelle næsten ikke nåede at fange, fordi hun havde kniv og gaffel i hænderne.

Om aftenen blev de kørt til solnedgang ved den meget omtalte gyldne kløft. De fleste fra selskabet var optaget af at tage afsked, de, der skulle hjem, med dem, der skulle videre. Det virkede, som om Michelle var den eneste, der beundrede det fantastiske landskab bestrålet af den nedgående sol.

Hun prøvede at zoome ind på de forstenede dinosaurspor på den modstående, næsten

lodrette klippeskråning. Lange rækker af kæmpefodastryk, bevaret i millioner af år. Apparatet nægtede at zoome.

Det var som en drøm. Som om hun havde været her før. Det fantastiske landskab, men uden at kunne opleve det. Som om hun vidste på forhånd, at kameraet ville svigte. Hun var ikke i stand til at se, opfattede ikke andet, end at det forbandede apparat meldte fejl. Måske havde det alligevel taget vand ind.

Så optaget af at trykke på alle knapper, at hun ikke bemærkede, at John-Paul forsigtigt havde nærmet sig.

- Michelle, nynnede han. - Ma belle.

Hun rystede på hovedet for at få ham til at standse. Vente til hun fik skidt til at virke. Det var for vigtigt.

Talte han om fornemmelsen af at have truffet hende før. Ved første blik. Men måske var det bare i en periode, hvor han så forfærdelig meget tv, tilføjede han. Gjorde han nar? Var det hendes replik, han gentog? Kun et gensyn af scenen ville kunne afsløre det.

Hun måtte koncentrere sig om optagelsen. Derefter kunne de tale, derefter kunne hun dele oplevelsen. For meget, hvis ingen hverken hørte ham eller så de ældgamle spor overfor.

Han sagde noget, som hun i sin travlhed ikke rigtig opfattede, om at hans far havde givet ham sit navn, ikke fordi han var specielt optaget af Beatles, deres fornavne. De to vigtigste. Uforståeligt, også han måtte have søgt på nettet. John-Paul, nå ja. Michelle viftede afværgende med hånden. Han skulle vente. Det her ville hun ikke gå glip af. Det her var noget, der skulle indfan-

ÅRETS FORFATTERE

Anna Grue
Rasmus Nikolajsen
Søren Jessen
Erik Valeur
Pia Juul
Marianne Larsen
Ursula Andkjær Olsen
Svend Åge Madsen
Kim Fupz Aakeson
Lone Hørslev

Jeg kan ikke ... *Jeg kan ikke få lortet til at virke, skreg hun desperat efter ham*

ges, optages, gemmes som det dyreste klenodie. Vent dog et øjeblik.

Men fordi han, John-Pauls far altså, elskede en kvinde, der altid nynnede, når hun sagde sin datters navn.

- Jeg er ikke parat, stønnede hun.

Forsøgte at få displayet til at vise noget andet. Error, stod der. Blev der ved at stå. Trykkede. Teksten forsvandt. Dukkede op nogle sekunder senere. Blinkende, en rød lampe, Error, blink, Error, blink. Men intet om hvilken fejl. Apparatet, som aldrig før havde svigtet hende. Og så i dette afgørende øjeblik. En drøm, en paradisdrom, der var i færd med at blive forvandlet til et mareridt.

Noget om at en eller anden, en anden pige, ved snyd og bedrag havde lagt sig imellem de to, der elskede hinanden. Manden, der kaldte sin søn John-Paul, og kvinden, der altid måtte synge sin datters navn. Forhindrede dem i at nå hinanden, den bedrageriske pige, eller få hinanden, hvad han nu sagde. Hun kunne ikke lytte.

Ikke bare landskabet missede hun, så enestående, uden at hun var i stand til at opfatte det, først når hun indfangede denne solnedgang, og det var ved at være sidste øjeblik, farverne var ved at forsvinde, solen snart sunket ned bag havet. Men også ham, det var umuligt at opfatte ham, se hans tøvende smil, modtage hans forvirrende ord. Alt det, der skulle bevares. Men som forsvandt, gled væk fra hende, før hun overhovedet havde indfanget, forstået det, gemt det.

Det eneste, hun opfattede, var tre honk fra bussen. Det aftalte tegn.

- Forhindrede de forelskede i at få hinanden, fortsatte han, også han var desperat, ivrig efter at trænge igennem, uden at hans ord gav mening, fordi hun måtte koncentrere sig om apparaturet.

- Manden, der opkaldte sin søn efter to sangere, og kvinden, der opkaldte sin datter efter deres sang, gentog han. I hvert fald mente hun at have hørt det før. Men måske havde hun bare selv forestillet sig ordene, fordi de indgik i hans

tale, den lange kæde af sætninger, som han fortvivlet forsøgte at få til at trænge ind i hende, som om han havde forberedt dem, uden at hun var i stand til at modtage dem. Derfor tabt, evigt tabt, hun, som havde svoret, at intet måtte gå tabt, intet betydningsfuldt, alt skulle gemmes.

Arrigskab fik hende til at stampe i jorden. Sværge og bande, så den fremmede fyr, som hun kendte så godt, havde kendt altid, blev forskrækket, troede øjensynligt, at hendes eder og forbannelser gjaldt ham og hans tilnærmelser, hans kaotiske ordstrøm. Som hun stadig ikke var i stand til at opfatte. Eller også var det, fordi han var bange for at komme for sent til bussen, som nu speedede op, to gange, for at vise at det var alvor. Og alle de passagerer, der skulle fortsætte, var allerede steget ind i den, kun John-Paul stod tilbage.

- Jeg kan ikke ... Jeg kan ikke få lortet til at virke, skreg hun desperat efter ham, idet han løb hen og sprang på bussen, netop som den begyndte at køre med endnu et kraftigt honk til hilsen.

Tilbage den halvdel af selskabet, der skulle hjem. Forsvindende i en støvsky bussen med dem, der skulle videre. Landskabet dumpt og formørket, efter at solen var forsvundet. Hun gad ikke sanse det. Hun orkede ikke at give det ord. Ingen ville alligevel høre dem. Hun klamrede sig til det fordømte apparat, i håb om at det, imod alle odds, skulle have opfanget noget af dette vistnok enestående øjeblik. Noget at mindes. Noget at gemme.

GIV OS DIN DRØM

Novelleserien er produceret og forfatterne udvalgt i samarbejde med DR.

Du kan læse alle de indsendte drømme på dr.dk/drom

Her kan du også downloade novellen som lydpodcast og læse et interview med månedens forfatter.

Sådan gør du

Skriv kort, maksimum 400 tegn. Du må gerne være anonym.

Sms 'ZZZZ' efterfulgt af din tekst til 1212.

Eller gå ind på dr.dk/drom og udfyld formularen.

SVEND ÅGE MADSEN

Født 1939. Har siden debuten i 1963 udgivet mange romaner, noveller, børne- og ungdomsbøger og skuespil. I foråret 2013 udkom 'Pigen i cementblanderen', som består af en række fortællinger, der vokser sammen til en roman.

Ødelægger internettet vores evne til at være til stede i nuet?

På rekordtid er verden gået fra at være analog til digital. Der er kommet nye platforme at være sociale på, og offentligheden er gået online. Men vi behøver ikke bekymre os om at ende som individer, der kun kan kommunikere gennem skærme, siger eksperter

Den er ikke så fjern, tiden uden smart-phones, internet og sociale medier. Den tid, hvor man ikke lige kunne sende en sms, hvis man blev forsinket til en aftale. Hvor man måtte stå i lange køer hos Borgerservice, hvor man slog informationer op i ordbøger, telefonbøger og encyklopædier, og hvis man ville sine venner noget, mødte man dem derude i virkeligheden.

I 2011 viste en undersøgelse, at danskere i gennemsnit bruger 100 minutter om dagen på internettet, og sociale medier som Facebook, Instagram, Twitter og Snapchat er blevet en integreret del af hverdagen for langt størstedelen af danskerne. 3,4 millioner danskere er på Facebook. Men hvad betyder de nye medier for menneskets evne til at kommunikere? Er de sociale medier og de smarte mobiltelefoner bare nye kommunikationskanaler, eller er de ved at æde

sig ind på de helt basale menneskelige egenskaber som fysisk kontakt og ansigt-til-ansigt-samtaler?

”Vi er den første generation, som ikke taler sammen længere,” skrev Timme Bisgaard Munk i en kronik i Berlingske i søndags.

Han er redaktør på kommunikationshjemmesiden Kforum, og med en ph.d. i sociale medier skulle man tro, at begejstringen for den digitale kultur var uendelig. Men i stedet mener han, at den digitale verden har nogle skyggesider.

”Internettet har været et veltilrettelagt og vellykket angreb på samtalen,” skriver han i Berlingske. ”Mobiltelefonen forhindrer, stopper og afbryder samtalen. (...) Og de sociale medier overflødiggør mange samtaler. Du ved jo allerede det hele i forvejen.”

Ifølge ham bliver de sociale medier til et spil, hvor livet bliver målt i antal likes, og han henviser til undersøgelser, der viser, at folk bliver deprimerede af at være på Facebook, fordi der her kun bliver fremhævet positive ting ved andre.

”Ens venner bliver til fans, for man dyrker kun sine gode sider. Det bliver til en selfie-spiral, hvor man som compensation hele tiden prøver at overgøre hinanden i, hvor god man er,” forklarer han til Kristeligt Dagblad.

Selvom han peger på, at internettet og de sociale medier har gjort en del nemmere, for eksempel adgang til information, mener han, at de sociale medier også er et angreb på vores sociale interageren, fordi kontakten foregår online og ikke offline.

En undersøgelse fra University of Essex i Storbritannien viste i 2012, at alene det at en telefon er i nærheden af et fysisk møde, påvirker den samtale, man har. Især når samtalerne har en dybere karakter. Forsøgspersonerne blev ved med at skæve til telefonen og kunne bagefter ikke huske vigtige elementer af den samtale, de lige havde haft. Men sociolog ved Københavns Universitet, Anders Blok, mener ikke, man skal lægge for meget i det.

”Telefonen repræsenterer jo typisk venner, familie eller andre, som man står i

kontakt med. Selvfølgelig kan det blive for meget, og så kan man lægge telefonerne uden for døren. Det er et nyt lag af civile omgangsformer, som vi skal lære, og som nogle gange giver små konflikter,” siger han.

Alligevel har der de senere år i medierne været en stigende bekymring for, hvordan de sociale medier påvirker især de unge. For i modsætning til mennesker over 35 år, som har tilegnet sig de digitale medier, er de yngre danskere vokset op i internettets tidsalder med ageren på de sociale medier som den største naturlighed. Ifølge Børnerådet er 97 procent af de 13-årige på de sociale medier. Men der er ikke grund til at frygte, at de sociale medier gør de unge asociale, mener antropolog på Aarhus Universitet, Mads Middelboe Rehder. Han forsker især i, hvordan de sociale medier påvirker forholdet mellem søskende, men er tit ude at gøre feltstudier hos de unge, og han mener, at der blandt dem ikke er en tendens til at forsvinde ind i de sociale medier.

”På mange måder er de unge langt mere sociale på grund af de her nye medier. Mit indtryk er, at de ikke ser hinanden mindre, men i den tid, hvor ikke er sammen ansigt til ansigt, giver de sociale medier dem mulighed for at følge op på den fysiske kontakt på en anden måde,” siger han.

Sociolog fra Københavns Universitet, Anders Blok, er enig.

”Jeg tror simpelthen ikke på, at de sociale medier tager den fysiske kontakt fra os. Jeg tror i højere grad, at man integrerer de sociale medier gnidningsfrit i sin hverdag. At man agerer socialt i forskellige kanaler med en fintmasket fornemmelse af, hvem man er venner med, både i virkeligheden og på for eksempel Facebook. Man kan godt navigere i det.”

I stedet mener han, at bekymringen skal rettes mod den strøm af informationer, man får på de sociale medier. Algoritmer på for eksempel Facebook gør, at den information man ser, er skræddersyet til den enkelte ud fra de mønstre, man ellers bevæger sig i på nettet. Facebook lever altså af, at man klikker på nogle bestemte ting, og på den måde skræddersyr de annoncer. Men også indholdet via de personer og firmaer, man har liket og følger på siden, bliver sorteret af Facebook ud fra det, man klikker på. Anders Blok mener, at det kan have

betydning for, om man i fremtiden vil have et fællessprog i samfundet.

”Fordi Facebook er organiseret omkring vennegrupper og smagsfællesskaber, lukker man sig inde i kliker. Algoritmerne føder mere af det samme, så man bliver mere ens med sig selv så at sige,” forklarer han. ”Det er sundt at blive konfronteret med ting, man ikke bryder sig om. Sådan er det jo at være borger i et samfund med forskelligheder.”

Som eksempel nævner han, at hvis en mand er vild med fodbold, er hans venner sandsynligvis også vilde med fodbold. Og de firmaer eller personer, han har liket på Facebook, har måske også noget at gøre med fodbold. Det er derfor ikke så sandsynligt, at han vil blive konfronteret med jazzmusik eller vigtige politiske emner. For Facebook har set, at han kun interesserer sig for fodbold, og derfor fodrer tjenesten ham med mere fodbold.

”Det kan bidrage til en fragmentering af den offentlige samtale og gør det sværere at finde fælles pejlemærker omkring ting, vi er og bør være bekymrede om i fællesskab. For eksempel klimaforandringerne,” siger han.

Men både Anders Blok og antropolog Mads Middelboe Rehder mener, at bekymringerne om de sociale mediers påvirkning kan skyldes, at der stadig er forskel på generationerne og den måde, de bruger internettet og de sociale medier. Især den unge generation, som er vokset op med digitale medier, vil have nemt ved at navigere i det, eksperterne kalder ambient awareness, altså en konstant tilstedeværelse via internettet og de sociale medier.

”Der har været en heftig teknisk udvikling, og det er også gået stærkt over generationer. I aldersgruppen 60 til 70 år har langt de fleste taget teknologierne til sig, de bruger dem bare på en anden måde end de 20-årige. Det handler om en langsom domesticering, man tager dem til sig på de måder, de nu giver mening i hverdagen. Min mor spiller bridge på sin iPad, det giver mening for hende,” siger Anders Blok.

Kilde: Kristeligt Dagblad, 22. nov. 2014

NovelleFixer

Overblik

Dine umiddelbare indtryk og forventninger ud fra det, du kan se, fx titlen, forfatteren, tiden.

1. gennemlæsning

Notér det bemærkelsesværdige. Det kunne fx være *litterære spor* om: handlingen, personerne, fortælleren, modsætninger og konflikter, miljøet, gentagelser, tiden, intertekstualitet, genren.

Det behøver ikke at stå direkte i teksten, det kan også være underforstået, dvs. *tomme pladser*. Stil spørgsmål!

Vælg strategisk

Ud fra de litterære spor, du har noteret og afmærket under 1. gennemlæsning, skal du nu vælge hvilke af *tekstens virkemidler*, du vil analysere nærmere.

2. og 3. gennemgang – analyse af tekstens virkemidler

Genre	Handling og komposition	Personerne	Fortælleren	Sproget	Tid og sted	Motiv og tema
<ul style="list-style-type: none"> • Overgenre • Undergenre • Genrekarakteristiske ting • Evt. genreskift 	<ul style="list-style-type: none"> • Resumé • Handlingslinje eller anden grafik med de vigtigste litterære spor • Flash backs, flash forwards, medsyn og bagudsyn • Udgangspunkt og tolkningspunkt 	<ul style="list-style-type: none"> • Udseende • Væremåde • Social baggrund • Sprog • Handlinger • Forhold til andre personer • Udvikling og indsigt 	<ul style="list-style-type: none"> • Jeg-fortæller (1. personsfortæller) • 3. personsfortæller • Alvidende fortæller • Indre synsvinkel • Ydre synsvinkel • Pålidelig eller upålidelig fortæller 	<ul style="list-style-type: none"> • Enkelt eller snørklet • Billedsprog • Specielle ord • Beskrivelse • Beretning • Replik • Gentagelser 	<ul style="list-style-type: none"> • Tidspunktet, hvor handlingen foregår • Tidspunktet, hvor handlingen fortæles • Sted • Miljø • Årstid • Tidsforløb • Periode 	<ul style="list-style-type: none"> • Motivet = Det, historien handler om, fx det hovedpersonen ønsker sig • Tema = Det, det drejer sig om, fx forældresvigt, anoreksi eller jalousi

Fortolkning og perspektivering

Forklar, hvad meningen med novellen er, og perspektivér til andre tekster (intertekstualitet). Sammenlign med andre noveller, tekster, fiktion eller med forhold i vores hverdag.

HoldningsFixer

Overblik

Dine umiddelbare indtryk og forventninger ud fra det, du kan se i fx overskrift, manchete, afsender(e), fremhævede citater, billeder, grafisk, tidspunktet for offentliggørelse.

1. gennemlæsning

Notér det bemærkelsesværdige om afsenderens holdning.

Det kan være spor om *hvem*, *hvad*, *hvor* og *hvornår*. Bliver sagen uddybet med *hvordan* og *hvorfor*?

Hvilken baggrund eller problemstilling beskriver teksten?

Er der noget, der skal fascinere eller udfordre læseren?

Er der antydninger, stemninger, ordvalg, tomme pladser. Stil spørgsmål!

Vælg strategisk

Ud fra de spor, du har noteret og afmærket under 1. gennemlæsning, skal du nu vælge, hvilke af *tekstens virkemidler* du vil analysere nærmere.

2. og 3. gennemgang – analyse af tekstens virkemidler

Fortællerstemmer	Ydre komposition	Sproget	Udtryk	Genre	Motiv og tema
<ul style="list-style-type: none"> • Afsenderen • Sted • Offentlig person • Kendt person • Ukendt person • Anonym person • Nationalitet 	<ul style="list-style-type: none"> • Resumé • Hvornår sker henvendelsen? <p>Layout:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Overskrift, hovedrubrik • Manchete • Brødtekst • Mellemrubrik • Billedvalg 	<ul style="list-style-type: none"> • Enkelt eller snørklet • Billedsprog • Specielle ord • Beskrivelse • Beretning • Replik • Retoriske spørgsmål • Læserhenvendelser • Gentagelser • Modsætninger • Undren • Associationer • Argumentation 	<p>Teksten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beskriver indtryk, personlige erfaringer, tanker og forestillinger? • Påvirker modtageren til samme standpunkt? • Påvirker modtageren til en personlig holdning? • Bidrager til den aktuelle debat? • Henvender sig til offentlige personer? 	<p>Genre:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Artikel • Debatindlæg • Essay • Interview • Læserbrev 	<ul style="list-style-type: none"> • Motivet = Det, teksten handler om, fx det, der sætter tankerne i gang hos afsenderen • Tema = Det, det drejer sig om, fx trussel om krig, racisme, etik, eller ligestilling

Fortolkning og perspektivering

Forklar, hvad meningen med teksten er, og perspektivér til andre tekster, billeder eller film (intertekstualitet). Sammenhold eventuelt med historiske, psykologiske, sociale og politiske forhold.